

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Hai, ngày 19/05/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 078: Chúng ta phát ra là cái tâm tư lợi

Hòa Thượng nói rằng chúng ta sống trong thế giới Ta Bà này mà muốn lìa khổ được vui thì đây vẫn là tâm tư lợi. Câu nói này khiến chúng ta phản tỉnh mạnh mẽ rằng chúng ta chưa nhìn thấu sự đau khổ của thế gian để tìm ra con đường cứu tất cả chúng sanh thoát khổ. Việc nhìn thấu và tìm đường cứu khổ là tâm của Phật Bồ Tát còn đa phần chúng ta khi gặp đau khổ liền muốn thoát khổ. Do đó, việc tu học Phật pháp của chúng ta chưa phải là để tìm con đường cứu giúp chúng sanh mà chỉ là mong được an vui. Đây chính là tâm tư lợi.

Lúc mới học Phật pháp, chúng ta cho rằng ý niệm mong lìa khổ được an vui là ý niệm chính đáng nhưng đứng ra người chân thật học Phật không có ý niệm tư lợi như vậy. Qua đây chúng ta mới hiểu tâm Đại thừa là như thế nào!

Hòa Thượng nói: ***“Chúng ta phát tâm ra, chúng ta làm bất cứ việc gì cũng đều là tâm tư lợi mà làm, không phải là vô tư vô cầu.”*** Nếu chúng ta có thể làm bất kỳ việc gì với tâm vô tư vô cầu thì nhất định không có chướng ngại. Kết quả đạt được cũng là vô tư vô cầu, vượt xa kết quả của những thứ có tư, có cầu. Nếu làm việc đều là ***“vì ta và vì cái của ta”*** thì sẽ có chướng ngại. Cho nên chướng ngại là từ chính mình, không phải từ bên ngoài đến.

Do vậy, chúng ta phải xem xét lại từ ngay lúc mình phát tâm, nếu chính mình không có chướng ngại thì mọi sự mọi việc đều không chướng ngại. Mỗi chúng ta đều mong muốn mình làm một việc gì đó nhưng việc làm ấy có chân thật vì người khác mà làm, hay vẫn còn ***“có ta và cái của ta”*** trong đó. Chư Phật thì như nhau nhưng khi chưa thành Phật, lúc ở nơi nhân địa tu hành thì khác nhau hoàn toàn. Do vậy, chúng ta hãy phát tâm rộng lớn, phát nguyện lực phải mạnh mẽ thì việc làm mới lớn được!

Sự kiện tri ân hôm qua đã gây nên sự bất ngờ và rung động đến các thầy lớn. Đằng sau sự kiện ấy chính là tâm chân thành cảm đến tâm chân thành. Nếu chúng ta có một chút tư lợi thì người ta cũng có sự tư lợi. Hội trường hơn 2000 người hôm qua kín chỗ, điều đặc biệt là họ tham dự chương trình đến khi kết thúc. Đây chính là kết quả của sự phát tâm. Người xưa từng dạy rằng trên dưới cùng tư lợi thì nếu ở gia đình, gia đình sẽ nguy, nếu ở đoàn thể, đoàn thể sẽ nguy và nếu ở quốc gia, quốc gia cũng sẽ nguy.

Chân thành đôi khi chỉ ở những chỗ rất nhỏ, là những mẻ chuối luộc, là nồi chè chuối nấu kiểu miền tây, là mẻ bánh trưng bánh ú trao tặng nhau, là những chai sữa đậu

nành và chút chanh muối bổ sung để các diễn viên tham dự sự kiện được khỏe mạnh hơn. Sau sự kiện, mọi người đã cùng thưởng thức những món ăn đó, giản dị, không cần phải ra nhà hàng sang trọng. Bản thân tôi cũng vậy, có thể bảo mọi người chuẩn bị xe Mercedes hay Land Rover chở tôi đến sự kiện, nhưng thay vào đó tôi lựa chọn đi chiếc xe cộ.

Cho nên chúng ta muốn làm một việc gì đó thì nên quán sát xem mình làm với tâm gì? Phật Phật đạo đồng nhưng hạnh nguyện ban đầu khác nhau cho nên quan trọng là chúng ta phát tâm phải rộng lớn. Hòa Thượng nói: ***“Tất cả Chư Phật tuy phát tâm tu hành khi ở nhân địa hoàn toàn khác nhau nhưng tâm phát ra ấy đều là tâm Bồ Đề. Còn chúng ta phát ra tâm quá nhỏ bé, không đủ rộng lớn. Các bạn hãy nghĩ xem vì sao các bạn học Phật? Có phải là do nhìn thấy lời giáo huấn của Phật giúp vượt thoát sanh tử và làm sao đem giáo huấn ấy thực hành một cách triệt để, để chính mình làm được và truyền dạy cho mọi người đạt được an vui giải thoát? Hay bạn phát tâm học Phật là để lìa khổ được vui?”***

“Chúng ta phát tâm học Phật là vì sao? Vì hiện tại, chúng ta quá khổ rồi nên hy vọng sẽ có một ngày tốt hơn một chút, hay vì để được khỏe mạnh sống lâu hoặc mong cho người nhà, ai ai cũng được bình an, khỏe mạnh. Bạn chưa từng phát tâm vượt thoát sinh tử, ra ngoài tam giới. Bạn nên nghĩ đến việc bạn phải chân thật vượt thoát được sinh tử và phải giúp mọi người đều vượt thoát sanh tử. Miệng thì nói một đằng nhưng tâm lại nghĩ một nẻo. Miệng thì nói phải vượt thoát sanh tử nhưng trong tâm lại không muốn vì tâm dính nhiều thứ quá!”

“Cho nên nếu tổ chức Phật thất bảy ngày vãng sanh thì sẽ không có người đến? Vì sao vậy? Vì họ đâu có muốn vãng sanh. Phật A Di Đà phát ra 48 lời đại nguyện quá là rộng lớn. Trong thời gian tu hành, Ngài phát ra loại tâm này chân thật là khó có được, chân thật là không dễ dàng. Chúng ta đọc Kinh Vô Lượng Thọ, chúng ta thấu hiểu được rằng tâm của Ngài phát ra chân thật là đại từ bi, quá rộng lớn, quá thanh tịnh, không ai có thể sánh được. Chúng ta cũng có tâm thanh tịnh này, cũng có tâm từ bi này, cũng có tâm rộng lớn này nhưng vì sao không phát ra được? Vì vô minh che mắt, vì bị những tập khí xấu ác mê hoặc cho nên tuy có mà không thể hiển lộ ra được.

“Bạn hãy nhớ lại xem sự phát tâm của Lục Tổ Huệ Năng. Lục tổ khi gặp Ngũ tổ thì hỏi Lục tổ rằng: “Ông đến đây để làm gì?” Lục tổ trả lời: “Con đến đây để làm Phật!”

Trong khi Phật Bồ Tát phát tâm rộng lớn, không có bờ mé thì chúng ta phát tâm lại nhỏ hẹp. Hai câu đối trên trang web Tịnh Không Pháp Ngữ là ***“Từ bi trùm pháp giới, thiện ý khắp nhân gian”***. Tâm phát ra càng rộng lớn bao nhiêu thì sự lan tỏa của sóng tâm sẽ rộng lớn bấy nhiêu. Tuy nhiên, cái ***“thiện ý”*** của nhiều người, tưởng là thiện nhưng không phải là thiện bởi vì trong đó có tư lợi, có mưu đồ.

Câu chuyện về người mẹ của cư sĩ Hứa Triết đã cho chúng ta thấy một phát tâm vô cùng rộng lớn. Cả gia đình bà đang ngồi ăn cơm thì có hai người đến xin ăn, bà mẹ ấy hỏi người ăn xin là đã mấy ngày chưa ăn thì người ăn xin ấy trả lời là ba ngày chưa được ăn. Nghe vậy, bà nói: *“Mâm cơm này dành cho người ba ngày chưa ăn, còn gia đình mình hôm qua ăn rồi!”* Rõ ràng không có gì lớn lao! Có lẽ chúng ta tưởng rằng đã phát tâm thì phải rộng lớn, phải truyền thông, truyền hình mới là lớn lao chăng? Người học Phật nhiều năm như chúng ta có phát được tâm như mẹ của cư sĩ Hứa Triết không hay vẫn đang sợ khó, sợ khổ, sợ cực nhọc? Chúng ta nên biết từ sự cực nhọc ấy mà biết bao nhiêu gia đình có được sự hạnh phúc, an vui

Lục Tổ Huệ Năng từng nói: *“Nào ngờ tự tánh vốn sẵn đầy đủ, nào ngờ tự tánh năng sanh vạn pháp,”* vậy thì, chúng ta muốn *“vạn pháp năng sanh”* thì phải mở được cửa tâm rộng lớn. Hãy quán sát sự dụng tâm của Phật Bồ Tát Thánh Hiền hay những tấm gương đức hạnh trước các việc thế gian và xuất thế gian? Qua đây để thấy tâm chúng ta vẫn còn nhiều *“cái ta và cái của ta”*. Bác Tổng Bí thư từng nói: *“Tổ quốc là quê hương!”* nghĩa là quê hương không phải là một tỉnh nào mà quê hương là cả nước, cả tổ quốc chúng ta. Đã mười mấy năm nay, tôi đi xây dựng trường lớp khắp nơi nhưng tôi không có kế hoạch hay nhắc đến nơi tôi ở. Cho nên, Hòa Thượng yêu cầu chúng ta xem xét lại lý do mình học Phật. Có phải học để vì sự an vui, giải thoát của chúng sanh không?

Nhiều người học Phật để mong muốn chính mình an vui hạnh phúc, lìa khổ được an vui. Câu nói: *“Chán ghét Ta Bà, hân cầu Cực Lạc”* không đúng với tâm của Phật Bồ Tát. Nếu chán ghét Ta Bà thì Địa Tạng Bồ Tát sẽ không phát ra tâm: *“Địa ngục vị không thệ bất thành Phật, chúng sanh độ tận phương chứng Bồ Đề”*. Lời phát nguyện của Ngài đã cho thấy không biết đến bao giờ Ngài có thể thành Phật vì cũng không biết đến bao giờ địa ngục rỗng không, không biết đến bao giờ tất cả chúng sanh hồi đầu hết!

Tại sao một vị trước khi thành Phật phải trải qua vô lượng kiếp? Hãy lấy chính mình mà suy xét. Tâm chúng ta lúc trời lúc sụt, tâm đã phát ra rồi nhưng lại thôi tâm ngay, mức dao động của tâm quá lớn. Có khi sáng phát tâm thì chiều đã thoái tâm, cho nên mới cần đến vô lượng kiếp như vậy. Sự chỉ dạy của Hòa Thượng đã cho chúng ta thấy rõ tâm của mình, chúng ta học Phật là để mong một ngày nào đó đỡ khổ, để mong mình và gia đình khỏe mạnh, bình an, sống lâu chứ chưa từng phát tâm vượt thoát sinh tử, ra ngoài tam giới gồm Dục giới, Sắc giới và Vô Sắc giới.

Hòa Thượng nhấn mạnh đến điểm này khiến chúng ta thấy thật hổ thẹn vì từ lâu tâm chúng ta quá nhỏ hẹp. Một tư duy mà nhiều người đang mắc phải là mình phát tâm làm đậu phụ, làm vườn trồng rau sạch thì ít ra, mình và gia đình mình cũng có rau, có đậu để ăn. Tư duy này nghe rất hợp lý nhưng lại là tâm tư lợi. Sự thật là, hạnh phúc là thứ chúng ta không cần phải nghĩ đến vì đạo lý đương nhiên là khi người ta có thì mình

nhất định có, khi người ta hạnh phúc an vui thì mình cũng nhất định có an vui, hạnh phúc, đâu cần chúng ta phải nghĩ đến.

Có những người tu học Phật pháp khi nói về việc vãng sanh thì rất mạnh mẽ nhưng nếu mở ra Phật thất bảy ngày, họ có thể nói tiếp rằng bảy ngày vãng sanh là quá tốt nhưng tuổi thọ còn dài lắm, thôi để Phật thất khác mới tham dự. Hòa Thượng Tịnh Không trong từng bài học đã lột chiếc mặt nạ của mỗi chúng ta. Tâm chúng ta vừa phát ra là nhất định phải làm việc này, việc kia nhưng một hồi lại thấy nếu làm thì tốn nhiều tiền, tốn nhiều công sức lắm nên tâm vừa phát ra thì liền tan biến.

Sự kiện tri ân cha mẹ và vợ chồng chúng ta vừa tổ chức hôm 18/5 chắc chắn tiêu tốn nhiều sức người, sức của nhưng điều đó không làm chúng ta ưu tư. Sự kiện đi qua rất nhẹ nhàng, đọng lại là niềm hoan hỉ từ người tham dự đến Ban Tổ chức. Điều này khiến nhiều người nghĩ rằng để tổ chức sự kiện như thế, chúng ta chắc phải giàu lắm vì họ không thấy chúng ta vận động hay ngỏ ý xin tiền ai. Còn đối với chúng ta, sự kiện đã cho thấy một sự thật là “*tác ý viên thành*”, chỉ cần khởi lên ý niệm thì việc đó đã thành công.

Hòa Thượng nhắc chúng ta nhớ lại sự phát tâm của Lục Tổ Huệ Năng để xem xét xem sự phát tâm của chính mình. Lục tổ khi gặp Ngũ tổ thì được Ngũ tổ hỏi là đến để làm gì và Lục tổ đã trả lời là đến để làm Phật. Chúng ta cũng học theo cách nói này thì chúng ta là kẻ ngạo mạn. Vì sao? Vì chúng ta chỉ biết nói cho hay chứ vẫn ham ăn, ham ngủ, ham tiền, ham lợi. Không có vị Phật nào như chúng ta. Yêu ma quỷ quái cũng học cách này, chúng nói thì có vẻ rất rộng lớn nhưng làm thì không phải vậy. Chúng có thể bảo người ta phát tâm rộng lớn, bố thí thật nhiều nhưng bản thân chúng thì không chịu làm, tiền vô túi càng nhiều càng tốt, tâm càng lúc càng nhỏ hẹp, mức độ không chế chiếm hữu càng lúc càng rộng lớn.

Trong Bồ Tát Chí Nhạo Kinh, Phật đã cảnh báo trước rằng thời kỳ Mạt pháp, Ma tử, Ma tôn dùng hết những mỹ từ của Phật pháp. Có người ở lớp chữ Hán: “*Nhi đồng học Phật*” từng yêu cầu tôi giải thích câu nói của Tổ sư Đại đức rằng: “*Chí Nam nhi phải ngất trời. Làm gì mà đi theo lối mòn của Như Lai*”. Sau khi giảng bài xong, tôi nói “*Đi học thì trễ giờ, học bài thì không đủ, chữ viết thì như con cua bò mà ở đó tung chí nam nhi không đi theo lối mòn của Như Lai*”. Lục Tổ Huệ Năng từng nói: “*Nào ngờ tự tánh năng sanh vạn pháp, nào ngờ tự tánh vốn sẵn đầy đủ*”. Điều này có nghĩa là mỗi chúng ta đều có đầy đủ năng lực, không cần phải đi theo lối mòn của ai. Cũng vậy, khi đạt đến đạo quả Bồ Đề thì chẳng có gì để đắc vì nó vốn dĩ có sẵn.

Tuy nhiên, trước khi đạt được thứ có sẵn đó, hay muốn làm thầy thì phải có nhiều năm làm thợ, nhiều năm làm học trò. Cho nên, đã nói thì phải làm chứ không nên nói cho oách. Giảng thuyết đạo lý mà không làm thì người xưa gọi là nhai bã, nhai lại nước bọt của người xưa. Chúng ta có thể trùng tuyên lại lời dạy của người xưa và cố gắng

thật làm. Với phàm phu, thời gian thực hành sẽ khá dài trong nhiều ngày, nhiều tháng, nhiều năm chứ không phải trong một ngày, một bữa mà có thể làm giống các Ngài được.

Cho nên Hòa Thượng đã lột chiếc mặt nạ của chúng ta khi nói rằng chúng ta thường phát ra tâm tư lợi. Tất nhiên, bất kỳ ai phát tâm học Phật cũng đã là rất tốt nhưng việc học đó phải đạt đến điểm là nhìn thấy được giá trị chân thật. Thấy được giá trị thật sự của việc học Phật rồi, mỗi người mới có thể phát ra tâm rộng lớn và nhờ tâm này mà mang lại lợi ích cũng rộng lớn cho chúng sanh. Ngày hôm qua, lễ hội tri ân cha mẹ thật hoành tráng nhưng không làm ai quá bận tâm, tất cả đều rất nhẹ nhàng như thể sự kiện chưa từng xảy ra. Nhưng lễ hội đã diễn ra để lại biết bao dấu ấn tốt đẹp và nhiều người cũng phải ngạc nhiên cho rằng chúng ta phải là những vị giàu có lắm mới làm được như thế. Ông Lý Mộc Nguyên quanh năm suốt tháng, mỗi ngày nấu vài nghìn suất ăn miễn phí cho người dân, cũng từng làm cho nhiều người ngạc nhiên hỏi rằng ông lấy tiền ở đâu ra vậy? Ông Lý Mộc Nguyên nói tôi có một ông chủ giàu lắm, đó là Phật A Di Đà. Thế giới Phật ở có đất bằng vàng ròng, cây bằng bảy báu.

Thật ra đất tâm vô cùng rộng lớn và rất phì nhiêu, cho nên, nếu tất cả mọi người, ai ai cũng phát tâm thì ruộng tâm ấy sẽ rất phong phú!

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!